Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, la 85 de ani

(Daniela Caraman Fotea, noiembrie 2005)

Orice aniversare a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor animă spiritul de breaslă. Cea din 2 noiembrie 2005, legată de o cifră rotundă – 85, desfăşurată în contextul Anului internaţional „George Enescu”, a primit conotaţia unei ceremonii-eveniment, onorată de participări notabile: conducători ai uniunilor artistice, personaje marcante ale culturii, diplomaţi. Pusă în pagină sonoră printr-un recital cameral, construit pe o noemă: lucrări semnate de 4 dintre preşedinţii de peste timp ai Uniunii: George Enescu, Ion Dumitrescu, Pascal Bentoiu, Adrian Iorgulescu, sofisticată pleiadă oferind istoriei sunetelor partituri cu substanţialitate (Mihail Jora figurase în concertul de la Radio).

Alocuţiunea Preşedintelui Uniunii, muzicologul Octavian Lazăr Cosma evoca momentul constituirii: la 2 noiembrie, ora 17, Ion Nonna Otescu şi Constantin Brăiloiu îi convoacă în biroul directorului Conservatorului pe Alfred Alessandrescu, Mihail Andricu, Constantin Brăiloiu, Nicolae Caravia, Alfonso Castaldi, Dimitrie Cuclin, George Enacovici, Victor Gheorghiu, Mihail Jora, Dumitru G. Kiriac, Filip Lazăr, Constantin C. Nottara, Ion Borgovan, pentru a pune bazele Societăţii Compozitorilor Români. Ardelenii – Tiberiu Brediceanu, George Dima, L. Domide, Ion Vidu susţineau, la rândul lor, ideea. Preşedinte de onoare – George Enescu, şeful unei generaţii ce trebuia unită în demersul ei nobil: „dezvoltarea producţiunii muzicale româneşti”.

Istoria derulată în timp a contribuit la validarea ideii lui Iorga – suntem prin cultură, un popor, nu o populaţie. Ştefan Niculescu înainta pe concept: „nu suntem o colonie artistică” afirma domnia sa, „sintagma aceasta definind comunitatea spirituală care, în evoluţia ei, nu a generat creativitate muzicală majoră”. Ori, în literatura naţională, luminată de genialitatea personalităţii enesciene, venerabile generaţii de componişti au etalat în timp bogăţia şi luxul valorii.

Momentul aniversar, sobru şi elevat a fost susţinut muzical de cvartetul „Florilegium”: Ioan Marius Lăcraru, vioara I, Mălina Dandara, vioara a II-a, Maria Ciurduc, violă, Anca Vartolomei, violoncel.

S-au ascultat: „Ménétrier” – „Scripcarul” din suita „Impresii din copilărie”; lungul solo de violină cu care începe lucrarea are valoarea simbolului, evocând personajul în faţa căruia Enescu s-a plecat cu modestie, preluând şi translând esenţa virtuozităţii, a artei lăutăreşti în glorie solară.

Cvartetul în Do major de Ion Dumitrescu, partitură amplă, scrisă în 1949 (transpusă ulterior pentru Orchestră de coarde) – lucrare cu longevitate notabilă în programele de concert – are reprezentativitate pentru încărcătura informaţională ritmico-melodică de sorginte folclorică, structurile şi ethos-ul modal în contextul cărora s-a definit creaţia compozitorului. Alegerea lucrării are de asemenea adnotaţie: rondo-ul final al cvartetului are sugestie cu nuanţă sinonimică la pagini enesciene.

A urmat Cvartetul nr.2 „al consonanţelor” op.19 de Pascal Bentoiu (scris în 1973); este plămădit din seninătate, cu dezinvoltură a formei, a polifoniei, şi reper programatic mai de grabă sufletesc decât tehnic.

Încheierea a fost rezervată Cvartetului nr.2 de Adrian Iorgulescu (scris în 1983), lucrare perfect articulată într-o scriitură foarte convenabilă instrumentelor cu coarde, derulând formule arhetipale cu ethos folcloric (pe măsura modelului enescian), evenimente cu finețe a conductului melodic, pe un continuo sonor cu predominanță lirică.

Așadar, un program cu exigențe imperative; misiune de loc ușoară pentru cvartetul recent înființat, dar echilibrat puternic pe „extreme", prin experiența roditoare a celor doi „arhei": Ion Marius Lăcraru și Anca Vartolomei. Violoncelul ei acționează ca un liant în cvasi-constanta complementaritate a celorlalte instrumente. Energia Ancăi Vartolomei, muziciană cu discernământ și expresivitate în stil, este coagulantă. „Florilegiu" a reușit o asociere armonioasă.

Aniversarea din 2 noiembrie, în fapt o zi a muzicii, a reiterat convingător sinteze cu fină revelație spirituală. Firesc, trebuitor, asemeni Uniunii care a oferit de curând culturii, un Ministru...